

нашего времени в 4 отд. с эпилогом. – К., 1848. – [2], VIII, 147 с.; Василий Григорьевич Григорович-Барский, знаменитый путешественник XVIII века. – К., 1854. – 39 с.; Воспоминания о Я. К. Амфитеатрове, бывшем профессоре Киевской духовной академии. – К., 1854. – 24 с.; Киев с древнейшим его училищем Академией. – К., 1856. – Ч. 1. – 370 с.; Ч. 2. – 567 с.; Сказание о Церкви святого Георгия Победоносца, яже пред враты Софии в Киеве. – К., 1856. – [4], 30 с.; Амфитеатров Яков Космич, ординарный профессор Киевской духовной академии (Биографический очерк). – К., 1857. – 155 с.; Асмодей нашего времени. Соч. В. Кочки-Сохрана. – СПб., 1858. – [2], 205 с.; Чтение для православного русского народа. – СПб., 1861. – [2], II, 236 с.; [Те саме] : СПб., 1862. – 236 с.; Записки Звонаря. – СПб., 1861. – [4], 59 с.; И мои воспоминания о Т. Г. Шевченке // ДБ. – 1861. – № 33. – С. 645–651; История Киевской духовной академии по преобразовании ее в 1819 году. – СПб., 1863. – 282, VIII с.; Басни и отголоски. В. Незамая. – СПб., 1869. – VIII, 222 с.; Марфа Посадница или падение Новгорода. В 4 картинах. – СПб., 1870. – 64, IV с.; Панорама, или Очерки из современной жизни. – СПб., 1875. – 730 с.; Дневник / публ. Ф. И. Булгакова // ИВ. – 1882. – № 1. – С. 79–106; № 2. – С. 318–344; № 3. – С. 534–565; № 4. – С. 80–109; № 5. – С. 270–288; № 6. – С. 502–521; № 7. – С. 30–52; № 8. – С. 259–294; № 9. – С. 471–482.

Арх.: ИР НБУВ. – Ф. I. – № 17185; Ф. X. – №№ 5082–5084, 14912; Ф. XIII. – № 5133–5135; Ф. 63. – № 7; Ф. 95. – № 16; Ф. 160. – №№ 383–402; Ф. 175. – № 1147; Ф. 301 (КДА). – №№ 613Л, 670Л; ЦДІАУК. – Ф. 711. – Оп. 1. – Спр. 1681, 1816, 1850, 2383; ИРЛИ РАН. – Ф. 643. – 22 од.; РГАЛИ. – Ф. 1863. – Оп. 1. – Д. 4; РГИА. – Ф. 1349. – Оп. 3. – Д. 111; Ф. 776. – Оп. 2. – Д. 4, 7; Ф. 802. – Оп. 4. – Д. 5908.

Опубл. дж.: О производстве чиновников // Подольские ГВ. – 1851. – № 6. – С. 45; О производстве, определении и увольнении чиновников // Там само. – № 35 (1 сентября). – С. 315; *Афанасьев-Чужбинский А. С.* Воспоминания о Т. Г. Шевченке. – СПб., 1861. – С. 36; *Павлович А.* Виктор Ипатьевич Аскоченский. Некролог // ЦВ. – 1879. – № 21. – С. 13–15; Некролог // ЦОВ. – 1879. – № 60. – С. 6–7; Некролог // КЕВ. – 1879. – Ч. неофиц. – № 23. – С. 9; Виктор Ип. Аскоченский (Некролог) // Волынские Ев. – 1879. – Ч. неофиц. – № 13. – С. 510–511; Воспоминания киевлян о В. И. Аскоченском // КС. – 1883. – № 6. – С. 396; *Певницкий В. Ф.* Мои воспоминания. II. Студенческие годы. 1851–1855 г. – К., 1911. – С. 79–80.

Лит.: *Н-ев.* Нечто в роде комментариев к воспоминаниям Аскоченского о Т. Шевченко // Русский инвалид. – 1861. – № 268; *Лесков Н. С.* Нечто вроде комментариев к сказаниям г. Аскоченского о Т. Г. Шевченко // Русская речь. – 1861. – 9 марта; *Антонович М. А.* Асмодей нашего времени : рецензия // РВ. – 1862. – № 2; *Лебедев А. А.* Приемы, знания и беспристрастие в критическом деле редактора «Домашней беседы» Виктора Ипатьевича Аскоченского. – СПб., 1862. – [4], 148, III с.; Виктор Ипатьевич Аскоченский. Биография. – СПб., 1864. – 1 с.; *Бухарев А. М.* Моя апология по поводу критических отзывов о книге «О современных потребностях мысли и жизни, особенно русской». –

М., 1866. – 78 с.; Аскоченский, Виктор Ипатьевич // *Венгеров С. А.* Критико-биографический словарь русских писателей и ученых (от начала образованности до наших дней). – Т. I. – Вып. 1–21. А. – СПб., 1889. – С. 827–836, 982; Аскоченский Виктор Ипатьевич // ЭСБЕ. – СПб., 1890. – Т. II. – С. 298; *Лотоцкий А.* Из литературной полемики В. И. Аскоченского // КС. – 1894. – № 10. – С. 145–148; *Лесков Н. С.* Печерские антики // ПСС. – СПб., 1897. – Т. 10. – С. 369, 410–412; *Кониський О.* Тарас Шевченко-Грушівський, хроніка його життя. – Львів, 1898. – Т. 1. – С. 204; Аскоченский Виктор Ипатьевич // РБС. – Т. II : Алексинский – Бестужев-Рюмин. – СПб., 1900. – С. 348–350; *Лемке М.* Очерки по истории русской цензуры и журналистики XIX столетия. – СПб., 1904. – С. 104–105; *Знаменский П.* Богословская полемика 1860-х гг. об отношении православия к современной жизни. – Казань, 1902. – 102 с.; *Троицкий Н. И.* «Великий писатель земли Русской», или Правда о «двух стариках». – Рязань, 1915. – 14 с.; *Белавин К.* К вопросу об идеологическом значении «Очерков бursы» Помяловского : (По неизданным материалам) // Звезда. – 1930. – № 9–10. – С. 286; История русской журналистики XVIII – XIX вв. / под ред. проф. А. В. Западова. – 3-е, испр. изд. – М., 1973. – С. 14; Аскоченський Віктор Іпатівич // Шевченківський словник. Т. 1. – К., 1976. – С. 47; Аскоченський Віктор Іпатівич // УРЕ. – 2-ге вид. – Т. 1. – К., 1977. – С. 273; *Смілянська В.* Аскоченський Віктор Іпатівич // УЛЕ. – Т. 1. – К., 1988. – С. 93–94; *Безносков Э. Л.* Аскоченский Виктор Ипатьевич // Русские писатели. 1800–1917 : биографический словарь. – Т. 1. – М., 1989. – С. 117–118; *Нилус С.* На берегу Божьей реки. Ч. 1. – Сергиев Посад, 1991. – С. 153–154; *Наместников А. В.* «Православие и современность» : полемика архим. Феодора (А. М. Бухарева) и В. И. Аскоченского // Вестник Моск. ун-та. Сер. 8. История. – М., 1999. – № 6. – С. 41–47; *Лану А.* Формирование литературного канона русского романтизма. На материале учебников и историй литературы (1822–1862) / пер. с англ. С. Силаковой // НЛО. – 2001. – № 51. – С. 4; *Зеров М.* Шевченко і Аскоченський // Українське письменство. – К., 2003. – С. 797–808; *Минаков А. Ю.* Аскоченский Виктор Ипатьевич // ПЭ. – Т. 3. – М., 2001. – С. 611; *Солянкина О. Н.* Образ беса-джентельмена в «Братьях Карамазовых» и его предшественники // Преподаватель XXI век. – 2007. – № 2. – С. 114–117; *Никифоров А. В.* Некоторые аспекты церковного инакомыслия в России во второй половине XIX века // Вестник Оренбургского гос. ун-та. – 2008. – № 7. – С. 44–50; *Задорожнюк И. Е.* Постоянство постепенности или пароксизмы революционаризма? // ВФ. – 2010. – № 6. – С. 89–102.

С. Л. Кузьміна

АФАНАСІЙ (БОРИСОВИЧ Павло Іванович) [рос. Афанасий (Борисович Павел Иванович)] (1806–03[15].12.1847), архімандрит РПЦ, випускник і викладач КДА – церк. педагог та адміністратор.

Нар. у с. Петриківці Літинського пов. Подільської губ. (нині – Хмельн. р-ну Вінниц. обл.) у сім'ї священика. Навчався у Подільській ДС (1825–31) та КДА (1831–35), де здобув ступ. магістра богослов'я і словесних наук (рішення Конференції КДА від 14.08.1835 затверджено Комісією духовних уч-щ 07.10.1835).

Після закінчення КДА призначений на посади інспектора, помічника професора богослов. наук і професора євр. мови КДС (з 07.10.1835). Невдовзі прийняв чернечий постриг (22.10.1835) і був рукопокладений у сани ієродиякона (02.11.1835) та ієромонаха (03.11.1835). За сумлінне ставлення до службових обов'язків 02.11.1836 зарахований до складу соборних ієромонахів КПЛ.

02.09.1838 переведений на посаду бакалавра богослов. наук КДА, де викладав практичне богослов'я. З 05.10.1840 – екстра-орд. професор богослов. наук і член Конференції КДА. З 18.04.1841 входив до складу внутр. Правління Академії. У 1840–41 навч. р. разом із проф. Я. К. Амфітеатровим розпочав, за дорученням академ. Конференції, роботу над посібником з викладання граматики грец. та лат. мов у семінаріях, яку перервав у зв'язку із зміною місця служби.

Указом Св. Синоду від 23–30.07.1841 піднесений до сану архімандрита і призначений ректором та професором богослов. наук Вологодської ДС, настоятелем Спасо-Прилуцького чол. монастиря (с. Прилуки у передмісті м. Вологди; нині входить у межі міста). Обійняв зазначені посади у вересні 1841. Того ж року призначений благочинним монастирів Вологодської єпархії. З 27.01.1842 очолював губернське попечительство над тюрмами. За заслуги на духовно-пед. і єпархіальній службі нагороджений орденом Св. Анни 2-го ступ. (24.04.1845).

Указом Св. Синоду від 04–10.10.1846 переведений на посади ректора і професора богослов. наук Черніг. ДС, настоятеля Черніг. Єлецького Свято-Успенського чол. монастиря.

Помер на 42-му році життя під час епідемії холери. Похований у Черніг. Єлецькому монастирі.

Арх.: ЦДІАУК. – Ф. 711. – Оп. 1. – Спр. 721, 1100, 1682, 1690, 1835; Оп. 2. – Спр. 4193; Оп. 3. – Спр. 133, 217, 256, 367.

Опубл. дж.: Списки начальников и наставников Киевской духовной академии за истекшее пятидесятилетие ее, 1819–1869 // Пятидесятилетний юбилей Киевской духовной академии. – К., 1869. – С. 387; Списки иерархов и настоятелей монастырей Российской Церкви / сост. П. М. Строев. – СПб., 1877. – Стлб. 516, 739; Акты и документы, относящиеся к истории Киевской Академии. – Отд. III (1796–1869 гг.). – Т. 5 (1823–1869 гг.) / с предисл., введ. и прим. проф. прот. Ф. И. Титова. – К., 1915. – С. 134, 138–140, 145, 148, 152, 352, 404, 416, 538.

Літ.: Аскоценский В. И. История Киевской духовной академии по преобразовании ее в 1819 году. – СПб., 1863. – С. 146, 183, 198, 210; Описание Вологодского Спасо-Прилуцкого монастыря, составленное в 1844 году П. Савваитовым, исправленное и дополненное в 1884 году Н. Суворовым. – Вологда, 1884. – С. 46–47; Добровольский П. М. Черниговский Елецкий Успенский первоклассный монастырь : (Историческое описание). – Чернигов, 1900. – С. 90.

М. Л. Ткачук

АФАНАСІЙ (ЛІНИЦЬКИЙ Максим Іванович) [рос. Афанасий (Линицкий Максим Иванович)] (1812–01[13].07.1886), архімандрит РПЦ, випускник КДА – церк. діяч і педагог.

Нар. у м. Охтирці Харків. губ. (нині – адм. центр Охтирського р-ну Сум. обл.) у сім'ї дякона Свято-Успенської церкви. Після закінчення Харків. колегіуму (1835) навчався у КДА (1835–39), де здобув ступ. магістра богослов'я і словесних наук (затверджений Св. Синодом 31.12.1839). Наприкінці академ. курсу прийняв чернецтво (03.05.1839) і був рукопокладений у сани ієродиякона (27.06.1839) та ієромонаха (30.07.1839). Чини постригу і рукопокладення звершено єпископом Інокентієм (Борисовим) у Благовіщенській (Конгрегаційній) церкві Києво-Братського Богоявленського монастиря.

27.09.1839 призначений вчителем 2-го класу вищого (богослов.) відділення Орловської ДС. Після отримання магістерського диплома – професор Орловської ДС